

INGEZONDEN.

OPEN BRIEF AAN DEN VOORZITTER VAN DE NED. VEREENIGING TOT BESTRIJDING DER GESLACHTSZIEKTEN.

WelEd. Gestr. Heer,

In Mei van dit jaar werd door mij, als eenig aanwezig lid, de jaarvergadering van bovengenoemde vereeniging bijgewoond. Ik had van te voren kennis genomen van haar statuten. Ik wist derhalve, dat de vereeniging haar doel in de eerste plaats tracht te bereiken door: het instellen en doen instellen van onderzoekingen naar het voorkomen van en het verzamelen van gegevens aangaande geslachtsziekten, (Art. 2a.) Ik had kennis genomen van enkele harer klinkende jaarverslagen, zooals dat van 1920, waarin werd medegedeeld, „dat de vereeniging zich thans gereed achtte voor actie op bredere basis”.

Geen wonder dus dat, toen ik mij ter vergadering opmaakte, (het houden van vergaderingen behoort ook tot de strijdmiddelen der vereeniging, art. 2b) mijn verwachtingen hoog gespannen waren.

Een grootere teleurstelling is mij nog zelden te beurt gevallen! In een groote, ruime zaal waren van de 15 bestuursleden er slechts 5 aanwezig. De 4 aftredende, maar herkiesbare leden waren er o. a. niet. Desondanks werden zij toch herkozen.

Het lid van het bestuur van de Ned. Maatschappij tot bevordering der geneeskunde, die qualitate qua in het bestuur van de vereeniging zitting heeft schitterde eveneens door afwezigheid.

Deze jammerlijke vertooning werd bijgewoond door een enkel gewoon lid. Dat was ik!

Uit het verslag van den penningmeester hoorde ik, dat financieel de vereeniging op den rand van de ondergang staat. De uitgaven overtroffen in 1928 verre de inkomsten. Men opperde daarom het plan om dan maar aan de regering meer subsidie te vragen. Een voorstel om te trachten door grootere activiteit zelf de inkomsten van de vereeniging te vermeerderen, werd van den kant van het bestuur niet gedaan. Toen ik vroeg, welke uitkomsten de vereeniging in de 15 jaren van haar bestaan bereikt had ten opzichte van artikel 2a van haar statuten, moest men hierover het stilzwijgen bewaren. Cijfers, die een eenigermate betrouwbaren indruk geven van de verspreiding der geslachtsziekten in Nederland, bestaan er niet. Ik vroeg, *waarom* zij niet bestonden! Mij werd geantwoord, dat het zoo lastig was, cijfers van de h.h. doctoren los te krijgen. Het is mogelijk. Maar heeft men er ooit een ernstige poging toe gedaan?

Dat er misschien eenige waarheid in deze beschuldiging ligt, bleek mij, toen ik mij wendde tot het Centraal bureau van de Statistiek om gegevens betreffende het voorkomen van geslachtsziekten in Nederland te verkrijgen. Het eenige wat men mij kon verschaffen was „de statistiek van de sterfte naar den leeftijd en de doodsoorzaken”. Bij een nauwkeurig overlezen hiervan werd ik getroffen door de onverschilligheid en gemakzucht, waarmede de particuliere artsen in Nederland zich afmaken van hun verplichting om de statistiek op behoorlijke wijze in te lichten, en deze daardoor in discredit brengen.

Zooals u weet, is de syphilis een van de hoofdoorzaken van het doodgeboren worden. De statistiek van 1926 geeft als oorzaak hiervan door syphilis der ouders aan

Daarentegen voor „ziekten van de placenta en de vliezen” (zeer dikwijls door syphilis veroorzaakt)	1.13 pCt.
Ziekten van den foetus (???)	10.18 „
Onbekend	12.20 „
	35.13 „

Derhalve een aantal oorzaken ongeveer 50 maal zoo groot als de voor syphilis opgegeven doodsoorzaak, maar welke alle syphilis geweest *kunnen* zijn. De sterfte in 1926 bedroeg 73.357 personen. Hiervan werden als levenloos geboren aangegeven:

5.8 pCt., dus 4520 zuigelingen. Ik ben er zeker van, dat van dezen dood syphilis de oorzaak was niet in 51, zooals de statistiek aangeeft maar in 2000 à 2500 gevallen.

Ditzelfde geldt voor de statistische cijfers van de zuigelingensterfte gedurende het eerste levensjaar, welke altijd sterk van hereditaire lues invloed ondervindt. In 1926 stierven in Nederland in hun eerste levensjaar 13.93 pCt. of ongeveer 10843 kinderen, of van alle 1000 kinderen, die in dat jaar geboren werden 61.

aan tabes dorsalis stierven in 1926 104 personen.
en aan dementia paralytica 156 „

Deze onverschilligheid van de zijde der particuliere artsen is geheel in overeenstemming met de slappe houding, die onze regeering tegenover dit vraagstuk inneemt. Andere landen zijn ons in dat opzicht verre vooruit. Sedert 1 October 1927 bezit Duitschland een bijzondere wet, die de bestrijding der geslachtsziekten regelt. In verband met de invoering van de nieuwe wettelijke voorschriften heeft men kort geleden een telling gehouden van de nieuwe patiënten, die daar tijdens een bepaalde periode (één maand) in behandeling waren gekomen.

Op grond van deze telling kan worden aangenomen, dat in Duitschland jaarlijks ongeveer 300.000 nieuwe gevallen van geslachtsziekten voorkomen (d. w. z. ongeveer $\frac{1}{2}$ pCt. van de geheele bevolking). Het aantal mannelijke zieken verhield zich tot het aantal vrouwelijke patiënten als 2 : 1. Driekwart van alle gevallen was gonorrhoe, een vijfde gedeelte syphilis. Vergeleken met 1919, toen het aantal geslachtsziekten een hoogtepunt bereikte, is het aantal der nieuwe infecties met ongeveer 50 pCt. verminderd. Deze cijfers zijn door mij ontleend aan het *Reichsgesundheitsblatt*, 372, 1928.

Hieruit blijkt, dat, toen men in Duitschland nauwkeurige inlichtingen van de doctoren omtrent dit vraagstuk wilde hebben, men ze ook onmiddellijk kreeg. Waarom is dan zooiets bij ons niet mogelijk ?

Wanneer ik derhalve alles wat door mij op die bewuste jaarvergadering werd gehoord en gezien (of liever gezegd: *niet* gehoord en *niet* gezien) samen vat, kom ik tot de gevolgtrekking, dat de Ned. Ver. tot bestrijding der geslachtsziekten, die gedurende de 15 jaar van haar bestaan, tweemaal honderdduizend gulden subsidie van de regeering heeft genoten, (en ook opgemaakt !), deze gelden niet heeft benut op een wijze, zooals de regeering dat van haar had mogen verwachten, en dat zij niet die activiteit aan den dag heeft gelegd, welke, gezien het hooge doel, dat de vereeniging nastreeft, men van haar had mogen eischen.

Wanneer ik mij afvraag, hoe het mogelijk is geweest, dat deze vereeniging een zoo jammerlijk fiasco heeft kunnen maken en, gezien haar financieele positie, thans op den rand van den ondergang verkeert, dan zie ik mij genoodzaakt u, mijnheer den voorzitter, ten volle voor dit resultaat aansprakelijk te stellen. Hiermede bedoel ik geen verwijt ! Het is slechts het vaststellen van een feit.

Dat dit zoo gaan zou had men eigenlijk 15 jaar geleden al kunnen voorspellen. Iemand als u, met uw hoogstaande zedelijke begrippen en uwe streng abolitionistische opvattingen in deze, zou als bestuurslid naast een *geneeskundige* als voorzitter van onschatbare waarde zijn geweest.

Zelf voorzitter zijnde, hebt u de Ned. Ver. tot bestrijding der geslachtsziekten vervormd tot een soort van „Reinleven beweging” of een „Bond tot verhooging van het zedelijk zelfbewustzijn” — hetgeen niet noodig en wenschelijk was, omdat er al dergelijke vereenigingen bestaan. En daarmede was tegelijk haar ondergang bezegeld. De bestrijding der geslachtsziekten is een buitengewoon lastige en teere quaestie. Ieder, die zich in deze zaken een beetje heeft ingewerkt, weet, welk een ingewikkeld samenstel van sanitaire, ethische, administratieve en repressieve maatregelen voor een doeltreffende bestrijding er van noodig is, en hoe vele en groote fouten er op dit gebied reeds zijn gemaakt.

Gedurende den tijd van uw voorzitterschap is door u zeer zeker geen enkele fout gemaakt. Alleen werd dit resultaat bereikt door een volledig nietsdoen.

En nu hebt u het schip van de vereeniging op de klippen gestuurd, en daar zit het als een waarschuwend teeken voor anderen. Ook dat kan zijn nuttige zijde heb-

ben. Maar zij, die hun lading aan u hadden toevertrouwd, zouden wel graag gezien hebben, dat deze haar plaats van bestemming bereikte, al was het dan ook misschien in een eenigszins gehavenden toestand.

P. H. VAN DER HOOG, *huidarts.*

Mijnheer de Redacteur,

Gaarne maak ik gebruik van uw vriendelijk aanbod eenig antwoord te geven op den open brief van den heer P. M. VAN DER HOOG.

De heer VAN DER HOOG verwijt de Vereeniging, dat zij de subsidie van de Regeering niet heeft besteed op een wijze als de Regeering, zou mogen verwachten.

Men krijgt den indruk, dat de heer VAN DER HOOG uit naam van de Regeering spreekt. Dit kan echter niet het geval zijn, daar wij met de Regeering voortdurend in contact zijn door den hoofdinspecteur van de Volksgezondheid, dr. R. N. M. EIJKEL, die alle bestuursvergaderingen bijwoont. De verwijten richten zich dus indirect ook tegen de Regeering.

Als eenig bewijs voor het „jammerlijk fiasco” onzer Vereeniging wordt aangevoerd, dat de Vereeniging er niet in geslaagd is statistische gegevens te verzamelen. Over al het andere werk der Vereeniging (de consultatiebureaux en het sociale werk) wordt gezwegen.

Dat de Vereeniging er niet in geslaagd is statistische gegevens te verzamelen is juist, maar dat de Vereeniging zich daar niet veel moeite voor heeft gegeven, is niet juist en dit is op de bewuste vergadering den heer VAN DER HOOG medegedeeld.

De commissie voor de statistiek heeft onder voorzitterschap van prof. mr. S. R. STEINMETZ met als secretaris de bekende statisticus mr. V. DE ROOS, jaren lang hieraan gewerkt, maar was niet in staat *betrouwbare en waardevolle* gegevens te verkrijgen.

Intusschen heeft dit onzen arbeid nooit belemmerd; waarom zou het ook? Onze Vereeniging is opgericht, werkt in de overtuiging, dat de frequentie groot is en bestrijding zéér noodig.

Het tweede verwijt, dat de fianciecele toestand niet rooskleurig is, is juist, onze Vereeniging deelt dit met vele vereenigingen op sociaal gebied.

Dat veel geld uitgegeven is, bewijst, dat er veel gewerkt is, tenzij ondersteld wordt, dat dit geld verspild is en de Regeering dit heeft toegelaten!

Dat de laatste jaarvergadering slecht bezocht was, is juist, maar ook dit lot deelt zij met vele jaarvergaderingen, vooral wanneer zooals ditmaal het geval was, in hoofdzaak formeele zaken aan de orde zijn. Indien dr. VAN DER HOOG in het algemeen bedoelt, dat wij weinig naar buiten werken en weinig de groote trom roeren, dan is dit waar, maar dan geschiedt dit niet toevallig, maar omdat wij met dr. VAN DER HOOG meenen, dat „de bestrijding der geslachtsziekten een buitengewoon lastige en teere quaestie is”, en wij daarom de voorkeur geven aan de weldoordachte, rustige methode van werken, die onze Vereeniging steeds heeft gevolgd.

Het wonderlijkste en het beste bewijs, dat dr. VAN DER HOOG de Vereeniging in het geheel niet kent, is zijn verwijt, dat de voorzitter de Vereeniging tot een soort „Reinleven beweging” of „Bond tot verhooging van het zedelijk zelfbewustzijn” zou hebben gemaakt. Uit welke handelingen van de Vereeniging dit zou zijn gebleken, is niet duidelijk.

Eindelijk het verwijt, dat ondergeteekende als niet-medicus een ongeschikt voorzitter zou zijn. Dit zou juist zijn, wanneer niet drie medici prof. dr. TH. M. VAN LEEUWEN, hoogleeraar in de dermatologie te Utrecht, de heer W. F. VELDHUYZEN, arts te Amsterdam, en dr. D. SNOECK HENKEMANS, arts te 's-Gravenhage, in het dagelijksch bestuur hem in alles ter zijde hadden gestaan. Meent de heer VAN DER HOOG, dat deze drie medici en dr. EIJKEL, die met ons vergadert, den voorzitter zoo maar zijn gang zouden laten gaan, gesteld, dat hij de Vereeniging op zijwegen wilde voeren, of „op klippen” wilde aansturen.

Critiek is ons altijd welkom geweest, zelfs felle, men leert er meestal van, maar het nut van zulk een onbekookten aanval is niet in te zien; het maakt samenwerking, anders zoo welkom, inderdaad moeilijk.

Zeist,
October 1929.

U dankend, mijnheer de Redacteur
met de meeste hoogachting
Uw. Dw. dn.,

A. DE GRAAF.

EEN STUDIEREIS NAAR BRITSCH-INDIË.

In de beschrijving van zijn reis naar Britsch-Indië, aan boord van het Engelsche stoomschip „Rawalpindi” (P. and O. line.) noemt prof. SCHÜFFNER het voor hem nieuwe ventilatiesysteem aan boord van dat schip, waarbij de versche lucht aan dek door groote ventilateurs wordt opgezogen en door pijpen overal in de cabines wordt gebracht, dus niet zooals vroeger alleen bewogen door overal opgestelde of hangende fans (*Ned. Tijdschr. v. Geneesk.*, 37, II, 44, bldz. 5193). Misschien zullen onze medelezers, die weinig in de legenheid zijn om het ventilatiesysteem aan boord te zien er belang in stellen te weten, dat men aan boord te doen heeft met luchtverversching door:

1°. „Aeratie”, door de gewone middelen: patrijspoorten, luchtkokers, die lucht toelaten en afvoeren naar gelang van de windrichting, ondersteund door de luchtstrooming opgewekt door de warmte uit de machinekamer, enz.

2°. Door werkelijke *ventilatie* langs mechanischen weg. Hierbij is te onderscheiden perssysteem en zuigsysteem.

Het perssysteem zuigt lucht aan dek, en perst de lucht naar verschillende deelen van het schip, salons, hutten, etc.

Het zuigsysteem (exhaust) zuigt de lucht uit keukens en kombuizen, uit W. C.'s. Het verschil is duidelijk zonder meer.

Het systeem, waarover prof. SCHÜFFNER schrijft, is op Nederlandsche stoomvaartuigen reeds vele jaren in gebruik; onze Hollandsche ingenieurs hebben aan boord van de nieuwe schepen het buizenstelsel op grond van hun eigen aerodynamische berekeningen aldus geconstrueerd, dat in 1 uur de lucht in een hut 15 maal ververscht wordt; hierbij worden voorts fouten van het gepatenteerde systeem vermeden.

Op de cursus voor Hygiënisten in het Koloniaal Instituut werden teekeningen in overzicht en in detail, getoond; bij een demonstratie aan boord M. S. „P. C. Hooft” voor de cursisten konden de details ter plaatse worden bekeken. Op de hygiënische tentoonstelling te Bandoeng waren detailteekeningen aanwezig.

De luchtstrooming intusschen is niet voldoende om in heete luchtstreken ruime afkoeling teweeg te brengen; daarvoor is veel sneller luchtverplaatsing noodig, en dient men draaiende waaiers te gebruiken daar, waar afkoeling het meest gewenscht wordt.

UTERMÖHLEN.

GUMMIRINGEN ALS VERBANDMIDDEL.

Het artikel van collega VAN DER KROON te Baarn in het *Tijdschrift* van 28 Sept. 1.1. over de genezing onder de droge korst en de hulpmiddelen, die hij daarbij gebruikt, had mijn volle aandacht. Evenals hij, gevoel ik ook altijd veel voor dat soort van genezing. Zijn schrijven inspireerde mij te zoeken naar nog meer hulpmiddelen. Eerst greep ik naar de hardgummi-ronde pessaria, die in mijn wijkgebouw voor de oorspronkelijke bestemming niet veel emplooi vinden; hoewel zij bij de open wondbehandeling reeds goede diensten bewezen, leken mij de zachtgummi pessaria nog geschikter toe. De prijs van deze n.l. / 1.40 per stuk maakten ze voor mij ietwat minder aantrekkelijk, vooral toen ik in het Gummihuis voor een meter vrij dikke massieve gummislang slechts 60 cent behoefde te betalen en ik hiervan, door de einden scheef af te snijden en ze met behulp van naald en draad en van een